

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ನೆಚ್ಚದಿರಿ ಭಾಗ್ಯ ಆರಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ

Ref.: Purandara Chintana Lahari by Dr.A.B. Shyamachar, published by Sri Srinivasa Utsava Balaga @, Bengaluru – 560019, page No. 27.

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಚಿಂತನೆ:

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ದಾಸರು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು. 'ಈಸಬೇಕು ಇದ್ದು ಜಯಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ಬಾಳುವಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. 'ಅಂಜಬೇಡ ಬೇಡಲೋ ಜೀವ' ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ 'ಅಂಜಲೇತಕೆ ಜೀವ ಅನುಗಾಲವು' ಹೀಗೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದರು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ಅಡೆತಡೆಗಳ, ಇತಿಮಿತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಇವುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಗಮನವಹಿಸಬೇಕಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ.

ನೆಚ್ಚದಿರಿ ಭಾಗ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಯವೆಚ್ಚರಿಕೆ || ಪ ||

ಹೆಚ್ಚದೆ ಹಿಗ್ಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚು ಕೇಳೆಚ್ಚರಿಕೆ || ಅ.ಪ. ||

'ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು ಇದ ಹಾನಿ ಮಾಡಲಿಬೇಡಿ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ದಾಸರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಭಾಗ್ಯವೆಂದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೇ ಹೇಳಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು ಈ ಭಾಗ್ಯ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲವೆಂದು. ಅಂದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಈ ಜನಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯಿದೆ. ಸುಖಮಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಾಳುವೆಯ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಘಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದರು. ಜೀವನದ ಆಟ ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು. ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು-ನಾನು ಎಂದು ಅಹಂಕರಿಸಿ, ಸ್ವಾರ್ಥ-

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದು ಬದುಕಿದಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕ (ಜನರು) ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಹರಿಗುರುಗಳು ಮೆಚ್ಚರು. ಸದಾ ನಾನು ಭಗವಂತನ ದಾಸ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರಲೆಂಬ ಭಾವವು ಇಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಎಂದಿಗೂ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬುದು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಹೇತುವಾಗುವುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದರು.

ಪೊಡವಿಪನೊಲುಮೆಯ ಕಡು ನೆಚ್ಚಿ ಗರ್ವದಿ ನಡೆಯದಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಕೊಡವ ಅಂಧಕ ಪೊತ್ತು ನಡವಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಕಡು ಚಳಕನು ತಾನೆನುತ ಪರರ ಅವಘಡಿಸದಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಬಡಬಗ್ಗರ ಬಾಯಿ ಬಡಿದು ಪಾಪದಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಇಡಬೇಡ ಎಚ್ಚರಿಕೆ || 1 ||

ಒಬ್ಬ ರಾಜನ (ಪೊಡವಿಪ) ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನಂಬಿಕೊಂಡು ಎಂದಿಗೂ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ವರ್ತಿಸಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಬರುವ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಶಾಶ್ವತ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸ್ ಇದೆ ಎಂದಾಗಲಿ, ಧನಬಲ - ಜನಬಲ ಇದೆಯೆಂದಾಗಲಿ ಮೆರೆದರೆ ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಂತೆ, ಒಬ್ಬ ಕುರುಡ ಕೊಡವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ನಡವಂತೆ. ಈ ಕುರುಡ ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿದರೂ ಸಾಲದು. ಎಡವಿದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಅಪಾಯ ಜೊತೆಗೆ ನೀರೂ ದಕ್ಕದು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುರಹಂಕಾರಿ ಕುಡುಕನಿದ್ದಂತೆ. ಸದಾ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಕಡೆಗೆ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನನ್ನ ಸಮಾನರಾರು, ನಾನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ - ಪಂಡಿತ, ಇತರರಿಗೇನು ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಅವಘಡಿಸುವರು (ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವರು). ಇದು ಎಂದಿಗೂ ಸಲ್ಲದು. ಯಾರೂ ಮೆಚ್ಚರು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮದಗಳು (ಧನ, ಕುಲ, ವಿದ್ಯಾ, ರೂಪ, ಯೌವನ, ಬಲ, ಪರಿವಾರ, ಅಧಿಕಾರ) ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು (ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ) ಅವನಲ್ಲಿ ವಕ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಳಗಿನವರು, ಬಡಬಗ್ಗರು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣರು ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬಾಯಿ ಬಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗುವರು. ಇದು ಪಾಪಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

ದೊರೆ ಎನ್ನ ಬಲವು ಸುಸ್ಥಿರವೆಂದೆಲ್ಲರ ಹಗೆ ತರವಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಉರಗನ ಮುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿರುವೆಯು ಕೊರೆದಂಥ ತೆರನಪ್ಪುದೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಕರವ ಮುಗಿದು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿ ಚರಿಸುತಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಭಗವಂತ ಜೀವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ, ಅಂತಸ್ಥುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಇದೊಂದು ಸಾಧನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಫಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಇವು ಶ್ರೀಹರಿ ನೀಡಿದ ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರ (ದೊರೆತನ) ಸಿಕ್ಕಾಗ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇದು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲವೆಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಇರದು. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ಜನರನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಗೆತನ-ರಾಗದ್ವೇಷವೈರಾದಿಗಳು ಉಲ್ಪಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನೋವ್ಯಾಕುಲತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಂದಿಗೂ ತರವಲ್ಲವೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ, ಒಂದು ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟಿರುವೆಗಳು ಮುತ್ತಿದರೆ ಅದು ಬದುಕಲಾರದು. ಅದರಂತೆ ದುರಹಂಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಯು ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ದೈವದ, ಸಮಾಜದ ಗೌರವವಾಗಲಿ ಅನುಕಂಪವಾಗಲಿ ಸಿಗದು. ಅಧಿಕಾರಿಯು ಈ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಇನ್ನೊಂದು ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಸೋತ್ತಮಾಃ ಗುರವಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ' ಎಂದಿದೆ. ನಮಗಿಂತ ಉತ್ತಮರು ಯಾರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಅವರವರ ವರ್ಣ-ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ವಂದಿಸಬೇಕು. ಎಂದಿಗೂ ಅಗೌರವಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅಗೌರವ ತೋರಿದಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುವುದು ಖಚಿತವೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿರುವರು. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಜ್ಜನರು-ಉತ್ತಮರು ಎಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಅಧಿಕವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹಿರಿಯರ-ಸೋತ್ತಮರ ಸಂಗ ಉನ್ನತಿಗೆ ಕಾರಣ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಗವಾಗಲಿ ಸಾಧುಸಂಗವಾಗಲಿ ಎಂದದ್ದು. ಸಜ್ಜನರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು ಆಯುಷ್ಯ, ಯಶಸ್ಸು ವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರಿವೆ. ಸಿರಿತನ, ದೊರೆತನ, ಧೀತನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸೋತ್ತಮರ ದ್ರೋಹ ಅಥವಾ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಸಂಪತ್ತು ವೈಭವಾದಿಗಳು ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ದೀಪದಂತೆ ನಾಶವಾಗುವುದು ಖಚಿತವೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದರು.

ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ನಡೆವುದು ವಿವೇಕ ಕೇಳಿಚ್ಚರಿಕೆ

ನಾಕೇಶಕಾದರು ಬಿಡದಪರ್ತಿ ಪರಾಕು ಕೇಳಿಚ್ಚರಿಕೆ

ಕಾಕುಜನರ ಚಾಡಿ ನೀ ಕೇಳಿ ಕೋಪೋದ್ರೇಕ ಬೇಡಚ್ಚರಿಕೆ

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದರೆ ಒಳಿತು-ಕೆಡಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸ, ಲೋಕದ ಜನರ, ಬಂಧು ಬಾಂಧವರ, ಗುರುಹಿರಿಯರ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸ. ಅವನ ದುರಹಂಕಾರ, ದುಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಸಜ್ಜನರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸದಂತಾಗಿಸಿ, ಸ್ವಕಪೋಲ ಕಲ್ಪಿತ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿವೇಕವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ. ಸಜ್ಜನನಾಗಿ ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವವನು ಭಗವಂತನಿಗೆ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ, ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಅಂಜುವ. ನಾನೇ ಸರಿ, ನಾನೇ ಉತ್ತಮ, ನನ್ನ ಮಾತೇ ಅಂತಿಮ, ನನ್ನಂತೆ ಇತರರು ಕೇಳಿ-ಪಾಲಿಸಿ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ಎಂದಿಗೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವರು. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ-ನೀತಿಗೆ-ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ನಡೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ವಿವೇಕಿ ಎನ್ನಿಸುವ. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಂಜದವನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ, ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ ಅವಿವೇಕಿ ಎನ್ನಿಸುವ. ಇದು ಅನುಭವ ವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ಧರ್ಮವೆ ಜಯವೆಂಬ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರ, ಮರ್ಮವನರಿತು ಮಾಡಲಿಬೇಕು ತಂತ್ರ' ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡವ ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿವೇಕಿ. ನಾಕೇಶ (ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿ ಇಂದ್ರ)ನಿಗೂ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ದೇವತೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತ ಉದ್ಧರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಅವಮಾನವಾದದ್ದು ಕಂಡಿದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನು.

ದುರ್ಜನರ (ಕಾಕುಜನರ) ಚಾಡಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕೇಳಬಾರದು. ಇವು ದುಷ್ಟ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಪರರ ದೂಷಿಸುದಕೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುವಂಥ ನಾಲಿಗೆ' ಎಂದಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥಪರರಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷ್ಕರ ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಲಿ, ಅವಮಾನಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಅವಾಚ್ಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಾಗಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡದಿರಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. 'ವಚನೇ-ಕಾ-ದರಿದ್ರತಾ' ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತದಂತೆ ಸವಿಯಾದ, ಸಂತೋಷತರುವ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಜಿಪುಣತನಬೇಕೆ ? ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು ? ದುಷ್ಟಮಾತುಗಳು ದುಷ್ಟರ ಚಾಡಿಮಾತುಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಮನಸ್ತಾಪ, ಕೋಪತಾಪಾದಿಗಳು ಉದ್ಭವಿಸದಿರದು. ಇದರಿಂದ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿರೆಂದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭೂದೇವಿಯೂ ಭೀತಿಗೊಂಡು ಕಂಪಿಸುವಳು. ಎಂದಿಗೂ ನಿಷ್ಕರವಾದ ಮಾತು ಅದರಲ್ಲೂ ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ಬೇಡವೆಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು.

ನಳಮಾಂಧಾತರೇನಾದರೆಂಬುದ ನೀ ತಿಳಿದು ನೋಡೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಅಳಿವುದು ಕಾಯವು ಉಳಿವುದೊಂದೇ ಕೀರ್ತಿ ಇಳಿಯೊಳಗೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಅಳಲಿಸಿ ಪರರನು ಗಳಿಸಿ ತಂದರ್ಥವು ಉಳಿಯದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಉಳಿದಲ್ಲಕಾಲದಿ ಧರ್ಮದ ಹಾದಿಯ ಹಳಿಯಬೇಡೆಚ್ಚರಿಕೆ

|| 4 ||

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತೆಂಥಹವರೂ ವಿಧಿ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಥಾನಕಗಳು ಅನೇಕವಿದೆ. ನಳಮಾಂಧಾತಾದಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೂ ವಿಧಿಯಂತೆ, ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಅವಸ್ಥೆ ಪಟ್ಟದ್ದು ಕಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನು ಎಂದರಿಯಬೇಕು. ಧರ್ಮ ಆಚಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರಾದರೆ ಅಧೋಗತಿ ನಿಶ್ಚಿತ. ಹೀಗೆ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಾಳಲು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ,

ನ ಜಾತು ಕಾಮಾನ್ನ ಭಯಾನ್ನಲೋಭಾತ್

ಧರ್ಮಂ ತ್ಯಜೇತ್ ಜೀವಿತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತೋಃ

ಜೀವೋ ನಿತ್ಯಃ ಹೇತುರಸ್ವತ್ಯನಿತ್ಯಃ ||

ಯಾವದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬರುವುದು ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಳಿಸಿದ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ. ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನ ಸಂಪತ್ತು ಪುತ್ರ-ಕಳತ್ರಾದಿಗಳು ಯಾವುವೂ ಬಾರದು. ಈ ದೇಹ ಬೂದಿಯಾದರೂ ಈ ದೇಹದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮದಿ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪುಣ್ಯಫಲ. ತಾನು ಶುದ್ಧನಾಗಿದ್ದು ಪರೋಪಕಾರಿಯಾಗಿ ಭೂತದಯೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ತನ್ನಂತೆ ಕಂಡು, ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವದಧೀನ, ಅವನ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿ ಭಗವಂತ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿದ್ದು ಸಮನೆಂದೆನಿಸಿರುವ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಪರರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ, ನೋಯಿಸಿ, ಪಡೆದ ಧನಾದಿಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಉಳಿಯದು, ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆ ಬಾರವು. 'ಪರೋಪಕಾರಃ ಪುಣ್ಯಾಯ ಪಾಪಾಯ ಪರಪೀಡನಮ್' ಎಂದಂತೆ ಎಂದಿಗೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ, ಪೀಡಿಸಿ ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಾರದು. ಈಗಂತೂ ಅದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪರರ ಶೋಷಣೆ, ಲಂಚ-ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಾದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು, ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ. 'ಧಾಳಿ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ಧರ್ಮವ ಗಳಿಸಿರೋ' ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇಂತಹ ಜನುಮ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಧರ್ಮದಿಂದಿದ್ದು ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕು. ದಾಸರು ಪದೇ ಪದೇ ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲಿನ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ, ಅವರೂ ಉದ್ಧಾರರಾಗಲೆಂದು ಕಳಕಳೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಹಿತವಚನಗಳನ್ನಾಡುವರು.

ಪರಸತಿ ಧನ ಅಪಹರಿಸಲು ಸಿರಿ ಮೊಗದಿರುಹುವಳೆಚ್ಚರಿಕೆ
ನೆರೆ ಛಿದ್ರ ಕುಂಭದ ನೀರಿನಂತಾಯುಷ್ಯ ಸರಿಯುತಿದೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಬರುವ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿ ತನ್ನ ಕಾಲವ ಮೀರಲರಿಯದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ವರದ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಚರಣವ ಮರೆಯದಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ

|| 5 ||

ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಯದ್ರಿಚ್ಛಾಲಾಭ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ಭಗವಂತ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸ್ವಯೋಗ್ಯ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರ್ಪರನಾಗುವ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರೇಕವಾಗಿ ದುರ್ಜನರು ಪರರದ್ದಾದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಬಯಸಿ, ದುಷ್ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆಂದೆನಿಸಿದ ಪರಸತಿ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಪರಧನಾದಿಗಳು. ಹೀಗೆ ಅಪಹರಿಸಿದವರು ಎಂದಿಗೂ ಸುಖದಿಂದಿರರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಂತಹ ಸಿರಿಯೂ ದಕ್ಕದು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಇವರ ಕಡೆ ಮುಖವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಇವನದ್ದನ್ನೂ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಂತಾಗಿಸುವಳು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದರೂ, ಎಂತಹದ್ದನ್ನು ಗಳಿಸಿದರೂ ಭೋಗಿಸಲಾಗದು. ಭೋಗಿಸಲು ಆಯುಷ್ಯವೂ ಇರದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಛಿದ್ರ(ತೂತುಗಳು)ಗಳುಳ್ಳ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿದ್ದಂತೆಯಾಗುವುದು. ವಯಸ್ಸು ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು. ಹುಟ್ಟಿಬಂದವ ಸಾಯುವುದು ಖಚಿತ. ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೋ ಎಂದೋ ಹೇಗೋ ತಿಳಿಯದು. ಹೀಗಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಯಾವದಕ್ಕೂ ಇತಿ-ಮಿತಿಗಳುಂಟು. ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹ ತಪ್ಪಿತೆಂದರೆ ಜೀವಿಯ ಜೀವನ ಜೀವತ್‌ಶವವೇ ಸರಿ.

ಜೀವನದ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಮರೆಯದಿರಿರೆಂದು ಒಂದು ಮಾತಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಅದು ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಚರಣದ್ವಂದ್ವಗಳ ಚಿಂತನೆ. ಅಂದರೆ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯ-ಭವ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಗಳ ಅನುಸ್ಮರಣೆ. 'ಉತ್ತಮಾನಾಂ ಸ್ವರೂಪಂತು ಪಾದಶಬ್ದೇನಭಣ್ಯತೇ' ಎಂದಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯು ಅವನ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಗುಣಗಾನರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಆಗಿ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ಸರ್ವಚೇಷ್ಟಾಪ್ರದನಾದ ಸರ್ವೇಶನಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂದೆನಿಸಿದ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯದಿರಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದರು.

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಕಳಕಳಿ, ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಿಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿಸುವ ಹಿತಚಿಂತನೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಇರಬೇಕಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಗಳ ಚಿಂತನೆ ಹರಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸಾರ್ವದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿವೆ. ದಾಸರು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಾಗಿ ಅವರ ಹಿತವಚನಗಳು ಅವರ ಮನೋವೈಶಾಲ್ಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು